

LIFE

Umhverfis- og loftslagsáætlun ESB

Björg María Oddsdóttir

Sérfræðingur, rannsóknir og nýsköpun

Landstengiliður LIFE, Horizon Europe

bjorg.m.oddasdottir@rannis.is

Svandís Ósk Símonardóttir

Sérfræðingur, rannsóknir og nýsköpun

Landstengiliður LIFE, Horizon Europe

svandis.o.simonardottir@rannis.is

Dagskrá

- LIFE áætlunin og þátttaka Íslands
- Undiráætlanir LIFE
 - Náttúra og líffræðilegur fjölbreytileiki (*Nature and Biodiversity*) – Frank Vassen, DG-ENV
 - Hringrásarhagkerfi og lífsgæði (*Circular Economy and Zero Pollution*)
 - Loftslagsbreytingar: Aðlögun og mótvægisaðgerðir (*Climate Change Adaptation and Mitigation*)
 - Hrein orkuskipti (*Clean Energy Transition*)
- Tegundir LIFE verkefna
- Næstu skref og þjónusta Rannís

LIFE áætlunin og þátttaka Íslands

LIFE áætlunin

LIFE er innleiðingaráætlun og markmið hennar eru að:

- **vernda náttúru Evrópu** með því að hægja á og snúa við hnignun líffræðilegs fjölbreytileika,
- **flýta fyrir hreinum orkuskiptum** með aukinni útbreiðslu orkunýtni og endurnýjanlegri orku,
- **draga úr losun gróðurhúsalofttegunda, auka viðnámsþol vegna loftslagsbreytinga** og auka meðvitund um að draga úr loftslagsbreytingum,
- **efla hringrásarhagkerfið** með nýrri tækni og lausnum,
- vernda, endurheimta og bæta umhverfið og **auka í kjölfarið lífsgæði fólks.**

LIFE IS **33**

Þátttaka Íslands í LIFE

- Ísland varð aðili að LIFE árið 2021
- 8 verkefni með íslenskri þátttöku
 - 7 með íslenskri stjórn
- 34 þátttakendur
- Skuldbindingar til íslenskra aðila nema EUR 31 milljón (ISK 4,5 milljarðar)

Íslensk LIFE verkefni

LIFE ICEWATER (2023)

- Stjórn: Umhverfis- og orkustofnun
- Fjöldi þátttakenda: 23
- Undiráætlun: Hringrásarhagkerfi og lífsgæði
- Tegund verkefnis: Strategic Integrated Project (SIP)
- **Markmið verkefnisins:**
 - Auka þekkingu á notkun, eiginleikum og ástandi vatns á Íslandi
 - Tryggja fumlausa og samhæfða stjórnsýslu þegar kemur að vatnamálum
 - Bæta vatnsgæði, til dæmis með úrbótum í fráveitu og hreinsun á fráveituvatni
 - Fræða almenning og hagaðila um mikilvægi vatns
- [For the Future of Water - Implementation of River Basin Management Plan in Iceland \(EU Funding & Tenders Portal\)](#)

Íslensk LIFE verkefni

Terraforming LIFE (2022)

- Stjórn: First Water
- Fjöldi þátttakenda: 5
- Undiráætlun: Hringrásarhagkerfi og lífsgæði
- Tegund verkefnis: Standard Action Project (SAP)
- **Markmið verkefnisins:**
 - Að hanna og þróa nýja tækni og aðferðir til að skapa samþætt landbúnaðar- og fiskeldiskerfi þar sem fiskeldi, bændur og landbúnaðarsérfræðingar eru kjarninn í hringrásarhagkerfi.
- [From salmon sludge and manure to fertiliser: a circular economy around land-based salmon farming \(EU Funding & Tenders Portal\)](#)
- [Terraforming.is](#)

Íslensk LIFE verkefni

LIFE-RECET (2022)

- Stjórn: Eimur
- Fjöldi þátttakenda: 9
- Undiráætlun: Hrein orkuskipti
- Tegund verkefnis: Coordination and Support Action (CSA)
- **Markmið verkefnisins:**
 - Að efla getu sveitarfélaganna og atvinnulífsins til að takast á við orkuskipti og smíða orkuskiptaáætlanir fyrir svæðin.
- [Rural Europe towards the Clean Energy Transition \(EU Funding & Tenders Portal\)](#)
- [RECETproject.eu](https://recetproject.eu)

Undiráætlanir LIFE

LIFE Nature & Biodiversity

Priority topics for Standard Actions projects (SAPs)
in the MAWP under the new LIFE Regulation (2025-27)

Frank VASSEN

DG ENV.D3, Nature Protection Unit

SMART & outcome-based implementation of EU nature & biodiversity legislation or targets of the EU Biodiversity Strategy for 2030

- **Two intervention areas:**
 - “Space for nature”
 - “Safeguarding our species”
- **Nature & Biodiversity legislation & policy:**
 - Support to the implementation of EU legislation : EU Birds and Habitats directives (incl. Natura 2000), IAS Regulation & Nature Restoration Regulation
 - Support to the targets under the EU Biodiversity Strategy for 2030: Trans-European Nature Network & EU Restoration Plan

Only wild flora and fauna & natural and semi-natural habitats may be targeted by such projects !

		EU Nature and Biodiversity legislation <u>and</u> policy	
		1: The extent to which the proposal contributes to the objectives of EU Nature and Biodiversity legislation, in particular under the EU Birds and Habitats Directive (incl. Natura 2000), Regulation 1143/2014 on Invasive Alien Species and the Nature Restoration Regulation	2: The extent to which the proposal contributes to the targets of the EU Biodiversity Strategy for 2030 for a Trans-European Nature Network and the EU Restoration Plan
Two intervention areas that require specific and measurable (SMART) outcome-based objectives	Intervention area 1: "Space for nature": area-based conservation or restoration measures	Any proposal that falls into at least one of the two areas of intervention <u>and</u> at least one of the two policy priorities could be financed through a Standard Action Project under LIFE Nature and Biodiversity	
	Intervention area 2: "Safeguarding our species": measures targeting specific species		

Two areas of intervention

“Space for Nature ”

Any project with actions for improving the condition of species or habitats through **area-based conservation or restoration** measures falls within the eligible scope of the intervention area “Space for Nature”. This may include, for example, **projects restoring or improving natural or semi-natural habitats, or habitats of species, both within and outside existing protected areas**. This may also include **projects for creating additional protected areas (or improving the biodiversity focus and contribution of existing protected areas)**, ecological corridors or other green infrastructure, projects testing or demonstrating new site management approaches, projects acting on pressures, etc.

“Safeguarding our species”

Any project aimed at improving the condition of species (or, in the case of invasive alien species, reducing their impact) through any relevant actions other than area-based conservation or restoration measures falls within the scope of the intervention area “Safeguarding our species”. Considering the broad range of threats that may act on species in addition to the degradation of their habitats, **such projects may apply to a wide range of measures, spanning from hard infrastructural works to awareness raising of stakeholders**.

Standard Action Projects (SAPs) should be SMART !

Specific – targets a specific feature (species/ habitat type) for improvement

Measurable – quantify / suggest indicators of progress

Assignable – specify who will do it

Realistic – state what results can be achieved, given available resources

Time-related – specify when the result(s) can be achieved.

Prioritization of projects based on their outcome

To allow comparing the merits of proposals addressing different nature and biodiversity priorities the following principles will apply in the evaluation process:

- For proposals targeting species covered by the **EU Birds Directive**, priority is given to those that are considered as priority for LIFE funding by the ORNIS Committee.
- For proposals targeting species and habitats covered by the **EU Habitats Directive**, priority is given to
 - projects **clearly targeting** habitats or species in unfavourable and declining conservation status, in particular when their status is unfavourable bad and declining (**U2-**) **both in the EU and at national biogeographical region(s) level** where the project is taking place.
 - projects that strive to minimize conflicts and promote coexistences between humans and large carnivores.
- For species and habitats not covered by EU Nature legislation, priority is given to proposals **clearly targeting** those that are in higher extinction risk categories (in particular: endangered or worse) in the relevant EU red lists of habitats or species. The latter applies both to species groups not covered by EU Red lists, and to species and habitats in EU Outermost Regions and Overseas Countries and Territories, and associated countries to the LIFE programme.

EU co-funding rates for LIFE Nature and Biodiversity SAPs:

→ Up to **75%** of total eligible costs for projects that exclusively target:

- priority habitat or species as listed in the relevant annexes of the EU Habitats Directive Directive;
- bird species considered as “priority for funding” by the Ornithological Committee (EU Birds Directive);
- habitat type or species listed in the annexes of the Habitats Directive, **the conservation status of which has been assessed as unfavorable-bad and declining (U2-)** in the most recent available EU- and national-level biogeographical region assessments (= 2019 report);
- habitat type or species (other than bird species) the EU-level threat status of which has been **assessed as “endangered” or worse in the most up-to-date European species or habitats red lists**, including in territories not covered by these lists
- other habitat or species in territories not covered by the European Red Lists, the threat status of which has been assessed as “endangered” or worse in the most up-to date **global IUCN Red Lists**.
- in exceptional cases and subject to peer reviewed scientific evidence, any newly described species that should be considered as threatened but has not yet been the subject of an IUCN red list assessment at EU or global level.

Applicants will need to demonstrate in their proposal that all actions are clearly tailored towards benefiting habitats or species that qualify for 75% co-funding.

→ Up to **60%** of total eligible costs for all other projects.

Best practice, demonstration, innovation...

Each project will be assessed on the basis of its specific merits, whether as best-practice, innovation or demonstration projects

➔ Projects focusing on best-practice are perfectly eligible.

Priorities stemming from EU nature legislation

Priority is given to proposals for **improving the conservation status or trends of species and habitats of EU importance**, notably where:

1. They are implementing objectives and measures outlined in **national or regional Prioritized Action Frameworks (PAFs) under the EU Habitats Directive** or **national restoration plans (NRPs) under EU Nature Restoration Regulation** or in other plans (such as species action plans) or strategies adopted at international, national, regional or multiregional level by nature and biodiversity authorities that implement EU nature and/or biodiversity policy or legislation and that include specific and measurable actions, or targets, with a clear timeline and budget;
2. Their activities focus on the **implementation of conservation objectives for existing Natura 2000 sites**. In the case of territories of EU Member States and associated countries to which the Birds and Habitats Directives do not apply, activities should focus on similar networks of protected areas, notably where such conservation objectives are clearly established, improving the condition of species and habitats for which the sites are designated;
3. Their activities focus on **reducing the deliberate or accidental killing of the targeted species** (e.g., poisoning, illegal killing, by-catch), preventing stakeholder conflicts, improving acceptance and promoting co-existence with protected species.

Priorities stemming from EU Biodiversity legislation

Priority is also given to proposals addressing:

- **invasive alien species included on the list of invasive alien species of Union concern** pursuant to Article 4(1) of the Regulation (EU) No 1143/2014, and/or invasive alien species of Member State or regional concern pursuant to Articles 12 and 11 of the Regulation respectively; or
- **other invasive alien species** that negatively affect the conservation status or trends of species and habitats of EU importance, other species protected under EU legislation or listed as threatened species in EU or global red lists (for species groups and/or countries and regions not covered by EU Red lists).

Priorities stemming from the EU Biodiversity Strategy for 2030

- Establishing a coherent network of protected areas
- Implementing EU nature restoration targets for species and habitats
- Restoring degraded and carbon-rich ecosystems and/or prevent and reduce the impact of natural disasters
- Improving the health and resilience of managed forests
- Reversing the decline of pollinators
- Bringing nature back to agricultural land
- Recreating functional ecosystems and bringing nature back in urban and peri-urban areas
- Restoring the good environmental status of marine and freshwater ecosystems

Some key issues to be considered

- More funding for SNAPs, BEST, national LIFE coordinators, etc.... means there is no budget increase for SAPs → **need to focus SAP funding on outcome**
- **Strong focus** on species and habitats that are most threatened /in worst conservation status (including where not covered by EU Nature & biodiversity legislation)
- Some of the topic reflect +/- deviations from the above prioritization (example: focus o large carnivores under “species”)
- communication/awareness raising can either be funded as part of projects with wider objectives (SAPs, SNAPs, etc.) or through dedicated projects on communication, complains assurance or access to justice (see next slide)
- Strategic and governance issues are mainly to be covered by SNAPs !

AWARENESS RAISING, COMPLIANCE ASSURANCE AND ACCESS TO JUSTICE

- **Awareness-raising projects: (NEW!)**
 - improving awareness of the **benefits of nature conservation**, and in particular Natura 2000
- **Access to justice and compliance assurance:**
 - establishing or enhancing cross-border, national or regional **networks of compliance assurance practitioners or experts** ; establishing or improving professional qualifications and training to improve legal compliance, through promoting, checking, and enforcing compliance;
 - using a mix of administrative law, criminal law and environmental liability to **apply the polluter pays principle**, developing and implementing national actions under the revised **EU action plan against wildlife trafficking**;
 - developing and implementing strategies and policies, developing and using innovative tools and actions to promote, monitor and enforce compliance, or to ensure the application of the polluter pays principle through **environmental liability**;
 - improving relevant **information systems operated by public authorities**;
 - **engaging with citizens and other stakeholders to promote and monitor compliance**, e.g., through citizen science, and ensure application of environmental liability in relation to EU nature and biodiversity legislation.

Thank you for your attention !

Annex :

Policy priority areas in detail

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Establishing a coherent network of protected areas

In relation to this target of the EU Biodiversity strategy, priority is given to:

- a) Proposals contributing to the target of legally protecting a minimum of 30% of the EU's land area and 30% of the EU sea area, and on integrating ecological corridors, as part of a true Trans-European Nature Network.
- b) Proposals contributing to the target of strictly protecting at least a third of the EU's protected areas, including all remaining EU primary and old-growth forests.

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Implementing EU nature restoration targets for species and habitats

- a. Proposals that are focused on implementing **national commitments or pledges**, for improving the status of species and habitats covered by the EU nature directives, including through trans-national or trans-boundary approaches.
- b. Proposals that contribute to the implementation of **national restoration plans (NRPs)** under the EU Nature Restoration Regulation, and in particular:
 - Proposals that contribute to bringing into good condition areas of habitat types covered by the EU Nature Restoration Regulation that are currently not in good condition.
 - Proposals that help re-establish habitat types covered by the EU Nature Restoration Regulation in areas not covered by these habitat types, with the aim of reaching their favourable reference area.

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Restoring degraded and carbon-rich ecosystems and/or prevent and reduce the impact of natural disasters

- a. Project proposals with a focus on **restoring degraded and/or carbon-rich ecosystems**. For forests, this includes proposals aimed at forest restoration to primary forest structure, composition and functioning.
- b. Proposals with a focus on **deploying Green and Blue Infrastructure** in line with the EU guidance as well as other nature-based solutions and restoration actions that would help prevent or reduce the impact of natural disasters, including river and wetland restoration projects. Also, proposals for restoring areas affected by desertification, that aim to improve land and water management through ecosystem-based approaches, preventing the impacts of flash floods in arid, semi-arid and dry sub-humid areas, and therefore increasing ecosystem resilience to both floods and droughts.

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Improving the health and resilience of managed forests

- a) Proposals demonstrating “closer to nature forestry” practices , meaning practices that try to achieve management objectives with necessary human intervention to preserve biodiversity, prevent wildfires and combine conservation with productivity objectives.
- b) Proposals ensuring reinforced sustainable forest management for climate adaptation and forest resilience. This includes financial incentives for forest owners and managers for improving the quantity and quality of EU forest.

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Reversing the decline of pollinators

- a. Proposals to support implementation of Priority II “*Improving pollinator conservation and tackling the causes of their decline*” of the revised EU Pollinators Initiative, and in particular the implementation of the three Action Plans for the most threatened pollinator species.
- b. Proposals for the restoration of habitats important for the wild pollinators’ lifecycle; such proposals need to outline how the improvement of their associated pollinator communities is taken into account by the project activities.
- c. Proposals that, even if they do not directly address pollinators, measure the project’s success against, among others, the improvement of pollinator communities.

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Bringing nature back to agricultural land

Project proposals that **demonstrate innovative approaches to restoring high-biodiversity landscape features in agroecosystems** that also bring benefits for farmers and communities (such as preventing soil erosion and depletion, land degradation and desertification, filtering air and water, and supporting climate adaptation) and communicate such approaches.

(LIFE funded actions must complement those to be financed under the CAP strategic plans, hence a focus on the demonstration of innovative approaches)

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Recreating functional ecosystems and bringing nature back in urban and peri-urban areas

Project proposals for the **restoration of healthy and biodiverse ecosystems in urban green areas and peri-urban areas**, as well as for the development of green infrastructure and nature-based solutions that bring about significant benefits for biodiversity while providing solutions to urban challenges and increasing access to nature, especially if they implement biodiversity objectives and measures included in urban greening plans and/or in urban biodiversity strategies and plans and/or in green infrastructures strategies.

Policy priority areas: EU Biodiversity Strategy

Restoring the good environmental status of marine and freshwater ecosystems

Proposals addressing the restoration of marine and freshwater ecosystems and improving their conservation status, including proposals for restoring free-flowing rivers, removal of obsolete barriers and floodplains restoration.

Hringrásarhagkerfi og lífsgæði

Circular Economy & Quality of Life (ENV)

Hringrásarhagkerfi og lífsgæði

Áhersluatriði:

1. Hringrásarhagkerfi og úrgangur
 - Endurheimt auðlinda úr úrgangi
 - Hringrásarhagkerfið og umhverfið
2. Mengun og sjálfbær notkun á náttúruauðlindum
 - Loft
 - Vatn
 - Jarðvegur
 - Hljóð
 - Eiturefni
 - Losun úr iðnaði og öryggi
 - New European Bauhaus
3. Stjórnunarhættir í umhverfismálum (e. environmental governance)

Aðlögun og aðgerðir gegn loftslagsbreytingum

Climate change mitigation and adaptation (CLIMA)

Aðlögun og aðgerðir gegn loftslagsbreytingum

Markmið

- að **þróa, sýna fram á og stuðla að nýstárlegum tækni, aðferðafræði og lausnum** til að ná markmiðum löggjafar og stefnu Evrópusambandsins um aðgerðir í loftslagsmálum og leggja sitt af mörkum til þekkingargrunnsins og beitingar bestu starfsvenja (e. best practice)
- að **styðja við þróun, framkvæmd, eftirlit og framfylgd viðeigandi löggjafar og stefnu** Evrópusambandsins um aðgerðir í loftslagsmálum, þar á meðal með því að bæta stjórnarhætti á öllum stigum, einkum með því að efla getu opinberra og einkarekinna aðila og með þátttöku borgarasamfélagsins;
- að hvetja **til víðtækrar innleiðingar árangursríkra tæknilegra og stefnumarkandi lausna** við framkvæmd viðeigandi löggjafar og stefnu Evrópusambandsins í loftslagsmálum með því að **endurtaka árangur, samþætta tengd markmið í aðrar stefnur og starfshætti** opinberra og einkaaðila, **virkja fjárfestingu og bæta aðgengi að fjármögnun.**

Aðlögun og aðgerðir gegn loftslagsbreytingum

Aðgerðir gegn loftslagsbreytingum:

- Stuðningur við umskipti yfir í **losunarlausar vegasamgöngur og –flutninga**
- Minnkun kolefnislosunar í **öðrum samgöngumátum og flutningsleiðum**
- Aukin **framleiðsla og notkun endurnýjanlegrar orku og bætt orkunýtni**
- Samdráttur í **losun gróðurhúsalofttegunda úr stóriðju og meðhöndlun úrgangs**
- Lönaðarlausnir til að **fjarlægja koltvísýring úr andrúmslofti, fanga hann og nýta og/eða geyma hann**

Aðlögunaraðgerðir:

- Þróun og innleiðing **aðlögunarstefnu og –aðgerða**
- Innleiðing aðferðafræði við **áhættumat og mat á hagkvæmustu aðlögunaraðgerðum**
- Þróun og innleiðing **náttúrumiðaðra lausna** fyrir ólíkar aðstæður
- Loftslagsaðlögun og þol **innviða og bygginga**
- Aðlögunaraðgerðir tengdar **landbúnaði, vatnamálum, heilsu og almannavörnum**
- **Tryggingamál** og gagnaöflun

Hrein orkuskipti

Clean Energy Transition (CET)

Hrein orkuskipti

Markmið

- að **þróa, sannreyna og stuðla** að nýstárlegum **aðferðum, aðferða- og nálgunarleiðum** til að ná markmiðum löggjafar og stefnu Evrópusambandsins í loftslagsmálum og stuðla að þekkingaruppbyggingu og beitingu bestu starfsvenja (best practice)
- að styðja við þróun, **framkvæmd, eftirlit og eftirfylgni með viðeigandi löggjöf og stefnu Evrópusambandsins** í loftslagsmálum, meðal annars með því að bæta stjórnarhætti á öllum stigum, einkum með því að efla getu opinberra og einkarekinna aðila og með þátttöku borgarasamfélagsins
- að stuðla að víðtækri innleiðingu **árangursríkra tæknilegra og stefnumarkandi lausna** við framkvæmd viðeigandi löggjafar og stefnu Evrópusambandsins í loftslagsmálum, með því að endurtaka árangur, samþætta tengd markmið í aðrar stefnur og starfshætti opinberra og einkarekinna aðila, virkja fjárfestingar og bæta aðgengi að fjármögnun.

Tegundir LIFE verkefna

Standard Action Projects (SAP)

- *CLIMA, NAT, ENV*
- Sveigjanleg verkefni fyrir opinbera aðila, fyrirtæki og félagasamtök

SAP verkefnum er ætlað að:

- **Þróa, sannreyna og miðla** nýstárlegum tækninýjungum, aðferðum og nálgunum
- Leggja sitt að mörkum til **þekkingargrunnsins** (e. knowledge base) og beitingu **bestu starfshátta** (e. best practice)
- **Stuðla að þróun, framkvæmd, vöktun og framfylgd evrópskrar löggjafar og stefnu**, þar á meðal með því að bæta stjórnsýslu á öllum stigum, sérstaklega með því að styrkja getu opinberra og einkaaðila og þátttöku félagasamtaka
- Hvetja til stórfelldrar útfærslu á **árangursríkum tæknilegum og stefnumarkandi lausnum** fyrir framkvæmd evrópskrar löggjafar og stefnu með því að **endurtaka niðurstöður, samþætta tengd markmið** í aðrar stefnur og í starfshætti opinberra og einkaaðila, **virkja fjárfestingar** og bæta aðgengi að fjármögnun

Standard Action Projects (SAP)

Styrkhlutfall 60% (<75% í sérstökum tilfellum innan NAT)

Styrkuppphæðir (EUR)

NAT 2-13 mill.

ENV 2-10 mill.

CLIMA 1-5 mill.

Ekki gerð krafa um samstarf (*mælum samt alltaf með!*)

Standard Action Projects

Environmental Governance (SAP-ENV-GOV)

Markmið:

- Að auðvelda umskiptin yfir í **sjálfbært, hringrásarmiðað, orkunýtið og loftslagspolið hagkerfi, eiturefnalaust umhverfi** og að vernda, endurheimta og bæta gæði umhverfisins í samræmi við græna sáttmála Evrópu (e. **European Green Deal**) og nýlegar stefnuþróanir).

Verkefnin geta falið í sér:

- Aðgerðir sem styðja við ákvarðanatöku opinberra stjórnvalda og efla heildræna sýn á umhverfið
- Aðgerðir sem snúa að hlýðni við umhverfislöggjöf og tryggja aðgang að réttlæti (Access to Justice, Árórsamningurinn)
- Vitundarvakning og aðgerðir til að stuðla að breyttri hegðun

Standard Action Projects

Environmental Governance (SAP-ENV-GOV)

Styrkhlutfall 60%

Styrkuppphæðir (EUR)

ENV 0,7-2 mill.

Fjöldi styrkja ~3-4

Ekki gerð krafa um samstarf (*mælum samt alltaf með!*)

Standard Action Projects

Nature Governance and information (SAP-NAT-GOV)

Styrkhlutfall 60%

Styrkuppphæðir (EUR)

NAT 1-2 mill.

Fjöldi styrkja ~3

Ekki gerð krafa um samstarf (*mælum samt alltaf með!*)

Standard Action Projects

Nature Governance and Information (SAP-NAT-GOV)

Markmið:

- Verkefni sem miða að framkvæmd löggjafar ESB um náttúru og líffræðilegan fjölbreytileika (e. **EU nature and biodiversity legislation**)

Verkefnin geta falið í sér:

- Vitundarvakningu og aðgerðir til að stuðla að breyttri hegðun
- Aðgerðir sem snúa að hlýðni við umhverfislöggjöf og tryggja aðgang að réttlæti (Access to Justice, Árórsarsamningurinn)

Standard Action Projects

Climate Governance and Information (SAP-CLIMA-GOV)

Verkefnunum er ætlað að:

- Styðja við **þróun, framkvæmd, vöktun og framfylgd** löggjafar og stefnu Evrópusambandsins í loftslagsmálum og stuðla að mótvægisaðgerðum gegn loftslagsbreytingum og/eða aðlögun að þeim.

Verkefnin geta falið í sér:

- Vitundarvakningu og hvatningu á atferlisbreytingu, stuðning við Evrópska loftslagssáttmálann (European Climate Pact)
- Hæfnismótun til að hrinda loftslagsstefnum í framkvæmd
- Byggja upp getu og vitundarvakningu um flúoraðar gróðurhúsalofttegundir
- Stuðning við þróun, uppfærslu og framkvæmd loftslags- áætlana og stefnumótun, á landsvísu eða eftir landshlutum
- Þróun og framkvæmd aðgerða sem snúa að sjálfbærum fjármálum
- Eftirlit með losun gróðurhúsalofttegunda
- Þróun á kortlagningu skráa fyrir LULUCF
- Þekkingarmiðlun og hæfnismótun á virkni ETS viðskiptakerfi ESB
- Eftirlit og mat á loftslagsstefnum

Standard Action Projects

Climate Governance and Information (SAP-CLIMA-GOV)

Styrkhlutfall 60%

Styrkuppphæðir (EUR)

CLIMA 0,7-2 mill.

Fjöldi styrkja ~4

Ekki gerð krafa um samstarf (*mælum samt alltaf með!*)

LIFE Preparatory Project

Nature & Biodiversity, Circular Economy & Quality of Life (PLP-NAT-ENV)

- Að efla færni í skógrækt með áherslu á líffræðilegum fjölbreytileika
- New European Bauhaus – Stuðningur við staðbundin úrræði til að nýta rými á skilvirkan hátt fyrir sjálfbær, falleg og inngildandi hverfi
- Að efla baráttuna gegn umhverfisglæpum í ESB og styðja við framkvæmd nýrrar tilskipunar um umhverfisglæpi
- Þátttaka neytendasamtaka og umhverfissamtaka í framkvæmd reglugerðarinnar um vistvæna hönnun sjálfbærra vara (Ecodesign for Sustainable Products - ESPR)
- Hæfnismótun í árangursmiðuðum greiðslukerfum fyrir endurheimt líffræðilegs fjölbreytileika í landbúnaði og framkvæmd reglugerðar um endurheimt náttúrunnar (Nature Restoration Regulation)
- Stuðningur við aðlögun hringrásarviðskiptamóðela - Að efla sameiginlegan markað fyrir sjálfbærar vörur og þjónustu
- Loftslagspolin mengunarviðvörðunarlíkan

LIFE Preparatory Project

Þverfaglegt (PLP-URBAN)

Verkefni: Að hraða grænum umskiptum í þéttbýli með því að prófa samþættar nýstárlegar lausnir sem snúa að orku, náttúru og loftslagi

Styrkhlutfall: <90%

Styrkuppþæðir (EUR): <8 mill.

Fjöldi styrkja: ~3-4

Samstarf: Umsóknaraðilinn (coordinator) þarf að vera sveitarfélag eða hópur sveitarfélaga

ATH Verkefnið þarf að vera þverfaglegt, þ.e. beinast að áskorun sem tilheyrir a.m.k. 2 LIFE undirflokkum

LIFE Preparatory Project

Clean Energy Transition (PLP-ENER)

Verkefni: “Orkunotkun orkutengdra vara”. Markmiðið er að auka skilning á raunverulegum áhrifum reglugerða ESB um visthönnun og orkumerkingar og auðvelda innleiðingu prófunaraðferða til að betrumbæta orkunotkun varnings

Styrkhlutfall: <90%

Styrkuppþæðir (EUR): <2 mill.

Fjöldi styrkja: ~1

Samstarf: A.m.k. 3 samstarfsaðilar frá þremur löndum

Strategic Projects (SIP/SNAP)

- **Innleiðing áætlana og stefnu ESB** á sviði umhverfis- og loftslagsmála
- Getur verið alþjóðlega, á landsvísu eða tilteknu svæði – þarf að samræmast ESB löggjöf og stefnum
- **Dæmi:**
 - Náttúruvernd
 - Hringrásarhagkerfi og meðhöndlun úrgangs
 - Vatnsvernd (sbr. ICEWATER)
 - Loftmengun
 - Hljóðmengun
 - Aðlögun við loftslagsbreytingum
 - Aðgerðir gegn loftslagsbreytingum

Strategic Projects (SIP/SNAP)

Tveggja þrepa umsókn

Styrklutfall: 60%

Styrkupp hæðir (EUR)

SNAP 10-30 mill. (*alls 72 mill.*)

SIP-ENV 10-30 mill. (*alls 56 mill.*)

SIP-CLIMA 10-25 mill. (*alls 30 mill.*)

Samstarf:

Ábyrg stofnun/yfirvald skal koma að verkefninu

Viðeigandi hagaðilar skulu koma að verkefninu

Technical Assistance for Preparation of SIPs/SNAPs (TA-PP)

Styrkur til undirbúnings SIP/SNAP umsókna

Styrkhlutfall: 60%

Styrkupp hæð: 70.000 EUR

- Ábyrg stofnun/yfirvald skal koma að verkefninu
- Samstarfshópur SIP/SNAP verkefnisins þarf ekki að vera fullskipaður þegar sótt er um TA styrkinn

Coordination and Support Actions (CSA)

Aðeins vegna orkuskiptaverkefna (CET)

Styrkhlutfall: 95%

Hámarkstyrkur: 1,5-2,5 mill. EUR

Samstarf: Oft gerð krafa um 3 samstarfsaðila í 3 löndum

CSA verkefni:

- „Top-down“ – vel skilgreind verkefni (ólíkt SAP)
- Stuðningur við innleiðingu stefnu ESB með **fræðslu, vitundarvakningu og hæfniuppbyggingu**
- **Ekki styrkur fyrir tækniþróun** heldur styðja við stefnumótun, markaðsgreiningu, stafrænar lausnir, ný þjónustu- og viðskiptalíkön, fjárfestingaáætlanir og þátttöku almennings

CET: Dæmi um viðfangsefni

Mótun stefnu og umgjörðar fyrir orkuskipti á öllum stjórnstigum:

LIFE-2025-CET-LOCAL: Boosting the clean energy transition in cities and regions

LIFE-2025-CET-POLICY: Towards an effective implementation of key legislation in the field of sustainable energy

Færniþróun og flýting tækninýtinga og stafvæðingar fyrir hreina orku

LIFE-2025-CET-BETTERRENO: Energy renovation solutions – Making buildings' renovation faster, deeper, affordable, smarter, service and data driven

LIFE-2025-CET-INDUSTRY: Supporting the clean energy transition of European industry and businesses

LIFE-2025-CET-BUILDSKILLS: National Platforms on energy efficiency skills for the clean energy transition ***Ekki krafa um samstarf***

LIFE-2025-CET-DHC: Supporting district heating and cooling networks

CET: Dæmi um viðfangsefni

Stuðningur við þróun svæðisbundinna orkufjárfestinga

LIFE-2025-CET-OSS: One-Stop-Shops – Integrated services for clean energy transition in buildings

LIFE-2025-CET-PDA: Project Development Assistance for sustainable energy investments ***Ekki krafa um samstarf***

Virkjun almennings við orkuskiptin

LIFE-2025-CET-ENERCOM: Support services for energy communities

Næstu skref

Hvar byrja ég?

- **Sendu okkur línu ☺** Við erum hér til að aðstoða!
- Kynntu þér eldri LIFE verkefni
- Lestu kalltextann vandlega
- Hafðu samband við samstarfsaðila
 - Byrjaðu á þeim sem þú þekkir og treystir
 - Rannís getur aðstoðað við leit að samstarfsaðilum

Þetta er langhlaup!

- Verkefni vegna umsóknarársins 2025 hefjast í fyrsta lagi í júní 2026

Komst umsóknin ekki í gegn?

- Flestar auglýsingar breytast lítið á milli ára
- Verkefni sem komast ekki inn í fyrstu tilraun komast oft inn í annarri eða þriðju tilraun
- **Vinnan er ekki glötuð! ☺**
- Skoðið endurgjöf vel (Evaluation Summary Report)
- Hafið samband við landstengiliði LIFE

Þjónusta Rannís

Við aðstoðum umsækjendur við að:

- Finna verkefninu réttan farveg
 - LIFE eða annars staðar
- Lesa yfir umsóknir og leiðbeina við umsóknarskrif
- Finna samstarfsaðila

Hvað annað er í boði?

- **Horizon Europe:** Rannsóknar- og nýsköpunaráætlun ESB – fjölmörg tækifæri vegna umhverfis- og loftslagsmála
 - Nánari upplýsingar: <https://www.rannis.is/sjodir/rannsoknir/horizon-europe>
 - Tengiliður: Kolbrún Bjargmundsdóttir kolbrun.bjargmundsdottir@rannis.is
- **Uppbyggingarsjóður EES:** M.a. verkefni á sviði grænna lausna og nýsköpunar (næst auglýst í ársbyrjun 2026)
 - Nánari upplýsingar: <https://www.rannis.is/sjodir/menntun/uppbyggingasjodur-ees/>
 - Tengiliður: Katrín Jónsdóttir katrin.jonsdottir@rannis.is
- **Nordforsk/NOS:** Rannsóknarsamstarf Norðurlanda (stundum Bretlands og Eystrasaltslanda). Ísland tekur ekki þátt í öllum köllum
 - Nánari upplýsingar: <https://en.rannis.is/funding/research/nordforsk/>
 - Tengiliður: nordforsk@nordforsk.is
- **Jules Vernes:** Styrkir vegna ferðakostnaðar innan rannsóknarsamstarfs Íslands og Frakklands.
 - Nánari upplýsingar: <https://en.rannis.is/news/jules-verne-grants-for-cooperation-between-iceland-and-france>
 - Tengiliður: Elísabet María Andrésdóttir elisabet.andresdottir@rannis.is
- **Arctic Research and Studies:** preparatory grants to encourage scientific cooperation between higher education institutions and research organizations in Norway and Iceland in the field of Arctic science. Applicants need to be Icelandic and Norwegian institutions
 - More information: <https://en.rannis.is/funding/research/arctic-studies>
 - Contact: Egill Thor Níelsson egill.thor.nielsson@rannis.is
- **Nordplus Horizontal:** is a cross-sectoral programme supporting innovative projects across traditional categories and sectors, as well as projects that address new, broad and complex challenges. Participation in the programme is open for all institutions and organizations willing to cooperate to develop education within a lifelong learning perspective.
 - More information: <https://en.rannis.is/funding/education/nordplus/>
 - Contact: Andrés Pétursson andres.petursson@rannis.is
- **EEN.** The world's largest support network for small and medium-sized enterprises (SMEs), research institutes and universities with international ambitions. Over 3.000 specialists in 40 countries around the world offer local support to accelerate international growth and networking. The network offers advice and guidance, tailor made service to clients who want to build research cooperation with European SMEs. The service is free of charge.
 - More information: <https://een.is/english/>
 - Mjöll Waldorff mjoll.waldorff@rannis.is

Kostir og gallar við þátttöku í LIFE

(og öðrum Evrópuverkefnum)

Gallar

- Flókið umsóknarferli
- Stórar umsóknir
- Skriffinska
- Hátt mótframlag

Kostir

- Tækifæri til að framkvæma stór og metnaðarfull verkefni
 - 60% afsláttur?
- Tækifæri til að stækka tengslanetið
 - Tengjast aðilum sem eru að fast við svipaðar áskoranir
- Skuldbinding af hálfu samstarfsaðila
 - Auðveldar áætlunargerð til lengri tíma
- Það er gaman!

Gagnlegar upplýsingar

- [LIFE Info Days 2025 \(upptökur og kynningar\)](#)
 - [Tengslavefur](#)
- [LIFE Public Database](#)
- [EU Funding & Tenders Portal](#) (umsóknagátt ESB)
- Kalltextar:
 - [LIFE-2025-CET](#)
 - [LIFE-2025-PLP](#)
 - [LIFE-2025-SAP-CLIMA](#)
 - [LIFE-2025-SAP-ENV](#)
 - [LIFE-2025-SAP-NAT](#)
 - [LIFE-2025-STRAT-two-stage](#) (SIP/SNAP)
 - [LIFE-2025-TA-PP](#) (vegna SIP/SNAP)
 - [LIFE-2025-TA-R](#)

Spurningar?

Hafðu samband

Björg María Oddsdóttir

Sérfræðingur, rannsóknir og nýsköpun

Landstengiliður LIFE, Horizon Europe

bjorg.m.oddasdottir@rannis.is

Svandís Ósk Símonardóttir

Sérfræðingur, rannsóknir og nýsköpun

Landstengiliður LIFE, Horizon Europe

svandis.o.simonardottir@rannis.is